

ІНФОРМАЦІЯ
щодо виявлених недоліків нормативно-правових актів
у сфері судово-експертної діяльності

№ з/п	Виявлений недолік	Чинна норма	Суть виявленого недоліку чи негативної практики застосування норми	Пропозиції щодо усунення недоліку	Примітки
Назва нормативно-правового акта Наказ Міністерства юстиції України №301/5 «Про затвердження Положення про Центральну експертно-кваліфікаційну комісію при Міністерстві юстиції України та атестацію судових експертів» від 03.03.2015р.					
1	<p>Пунктом 4 розділу V Наказу №301/5 встановлено строк дії Свідоцтва судового експерта: <i>«4. Строк дії Свідоцтва судового експерта становить три роки.</i> <i>Строк дії Свідоцтва для фахівців, які не є працівниками державних спеціалізованих установ, продовжується після підтвердження експертом кваліфікації. Якщо строк дії Свідоцтва не продовжений, Свідоцтво вважається недійсним.</i> <i>Строк дії Свідоцтва для працівників НДУСЕ продовжується рішенням кваліфікаційної палати ЦЕКК на підставі розгляду відгуку НДУСЕ про проходження</i></p>	<p>Пункт 4 розділу V Наказу №301/5: <i>«4. Строк дії Свідоцтва судового експерта становить три роки.</i> <i>Строк дії Свідоцтва для фахівців, які не є працівниками державних спеціалізованих установ, продовжується після підтвердження експертом кваліфікації. Якщо строк дії Свідоцтва не продовжений, Свідоцтво вважається недійсним.</i></p>	<p>Абзац 2, 3, 6 пункту 4 розділу V Наказу №301/5 містить дискримінаційні положення щодо рівня проходження та підготовки судовими експертами стажування в залежності від наявності трудових відносин із НДУСЕ, з одного боку, та наявності наукового ступеню із іншого боку. Наразі відсутні будь-які статистичні докази кореляції рівня кваліфікації судового експерта із його науковим ступенем. Стаття 1 закону України «Про судову</p>	<p>До прийняття Верховною Радою України поточного Законопроекту «Про судову експертизу» вважаємо за доцільне: 1) змінити абз.1 п.4 розділу V Наказу №301/5 та встановити строк дії Свідоцтва на рівні 5 (п'яти років) та викласти його в наступній редакції: <i>«4. Строк дії Свідоцтва судового експерта становить п'ять років.»;</i> 2) внести зміни в</p>	

	<p>судовим експертом стажування.»</p> <p>По-перше, поточним Законопроектом абз.2 ч.2 ст.23 «Свідоцтво про присвоєння кваліфікації судового експерта» передбачається, що Свідоцтво є безстроковим. По-друге, абз. 2 п.4 розділу V Наказу №301/5 несе по суті дискримінаційний характер стосовно недержавних судових експертів, адже Свідоцтва для недержавних експерти відповідно до абз.2 п.4 розділу V Наказу №301/5 пролонгуються «після підтвердження експертом кваліфікації», тобто проходження іспиту, на відміну від державних судових експертів, які фактично проходять досить спрощену процедуру підтвердження кваліфікації, зазначену (процедуру), в абз.3, який передбачає продовження дії Свідоцтва державних судових експертів лише «на підставі розгляду відгуку НДУСЕ про проходження судовим експертом стажування». Таким же дискримінаційним є абз.6 п.4 розділу V Наказу №301/5, адже по суті наявність наукового ступеню надає судовому експерту продовжити строк дії Свідоцтва за спрощеною процедурою «на підставі акта за результатами перевірки діяльності судового експерта».</p>	<p><i>Строк дії Свідоцтва для працівників НДУСЕ продовжується рішенням кваліфікаційної палати ЦЕKK на підставі розгляду відгуку НДУСЕ про проходження судовим експертом стажування.»</i></p>	<p>експертизу» визначає єдиний головний критерій до судового експерта – наявність спеціальних знань. Тобто Закон, насамперед, головним критерієм визначає наявність прикладних (практичних) спеціальних знань. Наявність наукового ступеню/трудоових відносин у спеціалізованому науково-дослідному закладі під час проведення судової експертизи не дає переваг: головним фактором судової експертизи є наявність спеціальних знань у відповідній галузі науки, техніки, мистецтва, ремесла тощо у суб'єкта судової експертизи – судового експерта.</p>	<p>Наказ №301/5 та замінити словосполучення «фахівці, які не є працівниками державних спеціалізованих установ» на:</p> <p><i>«судові експерти, які не є працівниками державних спеціалізованих установ»</i></p> <p>та «працівники НДУСЕ» на <i>«судові експерти НДУСЕ».</i></p>	
2	<p>Пунктом 3 розділу VI Наказу №301/5 встановлено підставу для розгляду питань щодо порушення дисциплінарного провадження судового</p>	<p>Пункт 3 розділу VI Наказу №301/5 встановлено підставу для розгляду питань щодо порушення</p>	<p>Пункт 3 розділу VI Наказу №301/5 містить корупційні ризики та надає керівнику Структурного</p>	<p>У зв'язку з цим вважаємо за доцільне:</p> <p>1) внести зміни в пункт 3 розділу VI Наказу</p>	

	<p>експерта: <i>«3. Підставою для розгляду питань щодо порушення дисциплінарного провадження є подання керівника Структурного підрозділу Мін'юсту.»</i> Вважаємо, що в цей пункт порядку відкриття дисциплінарного провадження закладена суб'єктивна складова, яка несе корупційні ризики, адже фактично підставою для порушення дисциплінарного провадження є воля виключно однієї особи – <i>«подання керівника Структурного підрозділу Мін'юсту.»</i>. Тому, для уникнення цих ризиків вважаємо за доцільне внести наступні зміни в п.3 розділу VI Наказу №301/5, а також у п.5 розділу VI Наказу №301/5, який є взаємопов'язаним із п.3 розділу VI Наказу №301/5.</p>	<p>дисциплінарного провадження судового експерта: <i>«3. Підставою для розгляду питань щодо порушення дисциплінарного провадження є подання керівника Структурного підрозділу Мін'юсту.»</i> Пункт 5 розділу VI Наказу Мін'юсту № 301/5 від 03.03.2015р. та викласти його в наступній редакції: <i>«5. Документами, що містять інформацію про можливі допущення судовим експертом порушень вимог нормативно-правових актів з питань судово-експертної діяльності, є звернення до Мін'юсту судді у формі ухвали у відповідному судовому процесі, в якому залучено судового експерта з метою надання висновку, які мають містити:»</i></p>	<p>підрозділу Мін'юсту виключне право щодо порушення дисциплінарного провадження проти судового експерта. Вважаємо, що саме суд має виключне право вирішувати наявність у Висновку експерта ознак порушень, які необхідно розглянути на дисциплінарній палаті.</p>	<p>№301/5 та викласти його в наступній редакції: <i>«підставою для розгляду питань щодо порушення дисциплінарного провадження є окрема ухвала суду, направлена до відповідного Структурного підрозділу Мін'юсту»;</i> 2) внести зміни в п.5 розділу VI Наказу Мін'юсту №301/5 та викласти його в наступній редакції: <i>«5. Документами, що містять інформацію про можливі допущення судовим експертом порушень вимог нормативно-правових актів з питань судово-експертної діяльності, є звернення до Мін'юсту судді у формі ухвали у відповідному судовому процесі, в якому залучено судового експерта з метою надання висновку, які мають містити:»</i></p>	
3	<p>Пунктом 14 розділу VI Наказу №301/5 встановлено підставу для розгляду питань щодо порушення дисциплінарного провадження судового експерта: <i>«14. Позбавлення кваліфікації судового експерта може мати місце</i></p>	<p>Пунктом 14 розділу VI Наказу №301/5 зазначено: <i>«14. Позбавлення кваліфікації судового експерта може мати місце внаслідок учинення судовим експертом грубого</i></p>	<p>Вважаємо, що в цей пункт Наказу №301/5 закладена суб'єктивна складова, яка несе корупційні ризики, адже фактично підставою для позбавлення кваліфікації експерта є</p>	<p>У зв'язку з вищенаведеною аргументацією вважаємо за доцільне: 1) внести зміни в пункт 14 розділу VI Наказу №301/5 та викласти його в</p>	

	<p>внаслідок учинення судовим експертом грубого порушення, що призвело до втрати довіри до нього, чи декількох порушень, які мають систематичний характер.»</p> <p>Вважаємо, що в цей пункт Наказу №301/5 закладена суб'єктивна складова, яка несе корупційні ризики, адже фактично підставою для позбавлення кваліфікації експерта є нечітке, розмите та суб'єктивне формулювання в дусі радянських часів: «що призвело до втрати довіри до нього» (яким взагалі чином можна виміряти цей параметр «довіри до нього?»), в якому чітко прослідковується анахронізм минулого тоталітарного устрою. Також слід додати, що Наказ №301/5 взагалі не регулює порядок такого виду стягнення як призупинення дії Свідоцтва. Адже на практиці саме призупинення дії Свідоцтва є найпоширенішим видом стягнень, яким дисциплінарна палата ЦЕКК карає недержавних експертів. Тому, для уникнення цих ризиків вважаємо за доцільне внести зміни в п.14 розділу VI Наказу №301/5 та дещо доповнити його новим змістом.</p>	<p><i>порушення, що призвело до втрати довіри до нього, чи декількох порушень, які мають систематичний характер.»</i></p>	<p>нечітке, розмите та суб'єктивне формулювання в дусі радянських часів: «що призвело до втрати довіри до нього» (яким взагалі чином можна виміряти цей параметр «довіри до нього?»), в якому чітко прослідковується анахронізм минулого тоталітарного устрою. Також слід додати, що Наказ №301/5 взагалі не регулює порядок такого виду стягнення як призупинення дії Свідоцтва. Адже на практиці саме призупинення дії Свідоцтва є найпоширенішим видом стягнень, яким дисциплінарна палата ЦЕКК карає недержавних експертів. Тому, для уникнення цих ризиків вважаємо за доцільне внести зміни в п.14 розділу VI Наказу №301/5 та дещо доповнити його новим змістом.</p>	<p>наступній редакції:</p> <p><i>«14. Позбавлення кваліфікації судового експерта / призупинення дії Свідоцтва (на строк до одного року) може мати місце внаслідок учинення судовим експертом не менш трьох попереджень протягом одного календарного року.»</i></p>	
4	<p>Пунктом 19 розділу VI Наказу №301/5 встановлено наступне:</p> <p><i>«19. Дисциплінарне стягнення до судових експертів не може бути накладене пізніше п'яти років з дня</i></p>	<p>Пунктом 19 розділу VI Наказу №301/5 встановлено наступне:</p> <p><i>«19. Дисциплінарне стягнення до судових</i></p>	<p>Пункт 19 розділу VI Наказу №301/5 містить дискримінаційну складову та має на меті вчиняти додатковий тиск на судового</p>	<p>У зв'язку з вищенаведеною аргументацією вважаємо за доцільне:</p> <p>1) внести зміни в</p>	

	<p><i>вчинення проступку.»</i></p> <p>Вважаємо, що в цей пункт Наказу №301/5 має дискримінаційний характер та несе додатковий тиск на судового експерта. Адже за загальною усталеною практикою цивільного права строки відповідальності / позовної давності становлять три роки.</p>	<p><i>експертів не може бути накладене пізніше п'яти років з дня вчинення проступку.»</i></p>	<p>експерта шляхом встановлення необґрунтовано завищених строків давності щодо дисциплінарного стягнення.</p> <p>Вважаємо, що цей пункт Наказу №301/5 необхідно вдосконалити, збалансувавши права судового експерта та збільшивши його незалежність та можливість спокійно працювати без додаткових важелів тиску на нього.</p>	<p>пункт 19 розділу VI Наказу №301/5 та викласти його в наступній редакції:</p> <p><i>«19. Дисциплінарне стягнення до судових експертів не може бути накладене пізніше трьох років з дня вчинення проступку.»</i></p>
--	--	---	---	---